

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

[Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html](http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html)

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. septembra 2006

Letnik 10, št. 67

[Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika67.doc](http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika67.doc)

[Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika67.pdf](http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika67.pdf)

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemaajo glasilo brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada te številke je 1200 izvodov.

Ljudje

Oljko naj golobček nosi, raj naj našo pot konča (Iz verzov Toneta Pretnarja Bredi Pogorelec davnega leta 1987): Umrla je **Breda Pogorelec**, častna članica Slavističnega društva Slovenije in v letih 1974–1979 njegova predsednica. Pogreb bo na ljubljanskih Žalah v torek 25. julija 2006 ob 10.00 izpred vežice sv. Jožefa. — *miran*, 22. jul. 2006

Krhka sta telo in misel. Združuje ju vera v smisel. V sončnih življenjskih dneh se človeku zazdi, da je čas le privid, da je dogovorna mera za razporejanje dejavnosti, kvečjemu še slovnični pojav – in da je sobivanje telesa in misli nerazdružljivo. Le zazdi se tako človeku: ko vidi telo, ki ga zapušča misel, ali vidi misel v odpovedujočem telesu, se zave, da je njuna srečna povezanost v smislu le dragocen, malo daljši trenutek. Oprime se rešilne bilke: telo lahko preživi telo v drugem telesu; misel lahko preživi lastno telo v smislu besed, besedil, sporočil in dejanj, ki ostanejo.

Profesorice **Brede Pogorelec**, zaslužne profesorice Univerze v Ljubljani, ni več med nami. Težko se bo navaditi na to, da se z njo ne bomo mogli nikoli več pogovarjati in skupaj iskati smisla znanosti, stroki, spoznavanju, bivanju. Glede tega nas je razvadila. Še tako dolge pogovore je ponavadi končala z besedami se bomo še pogovarjali. Rada je imela besedo, rada je pripovedovala, rada je tkala svojo misel. Kdor ni želel samo nemo poslušati, se je moral v pogovoru z njo priboriti do besede, kar se je dalo le z dobrim podatkom, z izvirno interpretacijo, z bistrim opažanjem, z utemeljenim mnenjem.

Tudi profesorica v življenju ni kar tako prišla do besede in njena beseda kar tako do javne veljave. Že zgodaj se je zavédla svojih nalog, napotila se je po svoji poti, zavedala pa se je – ne brez bridkosti – tudi tega, da s svojim odločnim mnenjem, bivanjem in delovanjem ustvarja v okolju vtis posebnosti in drugačnosti. Nikoli ni bila nekdo drug, zmeraj je bila samo ona. Njene dragocene zamisli, izvirni načrti, daljnosežni programi so nenehno naletévali na čeri nezaupanja. Šele mlajša generacija ji je zmogla nekoliko bolj zaupati in verjeti – saj smo imeli pred seboj težko priborjene dragocene sadove profesoričinega znanstvenega, strokovnega, pedagoškega in organizacijskega dela. Pa še nam se je marsikateri profesoričin načrt zdel neizvedljiv, neuresničljiv, nedosegljiv – kako sladko smo se največkrat motili.

Delo prof. Brede Pogorelec ni bilo nikoli namenjeno samo sebi, nikoli ni bilo končni cilj – in nikakor ni pomenilo vsega njenega življenja. Bilo pa je posvečeno življenju. Življenju slovenskega jezika (v zamejstvu še s posebno skrbjo), življenju ljubljenih besednih umetnin, življenju slovenskega naroda, življenju izostrenih spoznanj. Nenehno se je spraševala, kaj mora vsak znanstvenik, še posebej slovenist, sporočiti družbi in kako. Zakaj mora to početi, ji je bilo jasno od samega začetka: zato, da se lahko družba v svoji kontinuiteti razume in se osmišlja; da se lahko spreminja na bolje in prenavlja notranja razmerja; da lahko dosega duhovno,

kulturno blaginjo, brez katere nobena družba in noben narod nista vredna svojega imena. Ker je profesorica odgovor na to vprašanje ves čas imela, ji ni bilo treba v življenju nikoli menjavati barv.

Profesoričino večno vznemirjenje – bila je nenavadno radovedna, pogovorno impulzivna, zelo čustvena, izjemno pozorna – se je izteklo v pomirjenje. Pogovarjati se torej ne bomo mogli več – ostajata nam neizčrpen smisel in sporočilo njenih natisnjenih, izrečenih, celo pomenljivo zamolčanih besed. In ostajamo hvaležna družba tistih, ki bi bili brez profesorice Brede Pogorelec drugačni, veliko siromašnejši. — **Marko Stabej** (marko.stabej@guest.arnes.si), 26. jul. 2006

Spoštovani kolegi, zbornik ob 80-letnici akademika **Toporišiča** je pripravljen za tisk (Zora Maribor in SAZU Ljubljana). Če želi še kdo dodati svoje ime na listo (tabula gratulatoria) tistih, ki slavljenču čestitajo (objavljena bo na začetku zbornika), mi, prosim, pošljite svoje ime in naslov (institucija). — **Marko Jesensek** (marko.jesensek@uni-mb.si), 1. avg. 2006

Cankarjevo 2007

Preden se odpravite na morje, bi najbrž radi vedeli, katere knjige si boste v knjižnici izposodili za s sabo. Lahko bi se namreč lotili že tistih, ki bodo zelo verjetno septembra sestavljale razpis tekmovanja za Cankarjevo priznanje 2006/07. To bo tokrat posvečeno kratki prozi. Navajam jih iz predloga za razpis:

1. stopnja

Ivan Cankar: Zdenko Petersilka (*Zbrano delo, 17. knjiga*, DZS, 1974), Tuja učenost (*ZD 21*), Jutranji obisk, Lisjak/Sova (*ZD 23*)

Milan Pugelj: Zimska pot, Hlapec, Osat, Na gradu, Sestanek, Krst, Vrane (*Mali ljudje*, Karantanija, 1998)

Lovro Kuhar – Prežihov Voranc: Tri pisanke (*Zbrano delo, 3. knjiga*, DZS 1971), Listnica uredništva (*ZD 9*)

Tone Partljič: Hotel sem prijeti še luno, Nevarne politične teme, Pogled z domačega praga ali dialektika, Profesor Stopar prihaja, Dama iz Šanghaja, Francijeve ščuke, Sosed Harič v omaki, Naše hiše, Ata in čebele (*Slišal sem, kako trava raste*, Mladinska knjiga, 1990)

Boštjan Seliškar: Taksist, Igor Bratož: Cafe do Brasil, Polona Glavan: Pravzaprav (*Čas kratke zgodbe*, Študentska založba, 1998)

2. stopnja: Ciril Kosmač, *V gaju življenja*, MK, 1989

3. stopnja: Andrej Blatnik: *Zakon želje*, Študentska založba, 2000, ali Vladimir Bartol: *Novele I*, Mladinska knjiga, 1995

4. stopnja: Čas kratke zgodbe, Študentska založba, 1998

Ob tekmovalni literaturi bodo letos prvič na voljo tudi knjige za festivalski del prireditve. Naloge bo septembra oblikoval **Klemen Lah**, naslova del za alternativno tekmovanje pa sta *Pijevo življenje* (Yann Martel, MK) in *Osmi poverjenik* (Renato Baretić, MK). Festivalski del bo namenjen učiteljem in dijakom, ki si želijo drugačnega branja, bi radi spoznali nove oblike dela z besedilom in se pomerili v bolj ustvarjalnih oblikah tekmovanja. — *miran in vlado*, 18. jul. 2006

Slovenščina na maturi

Za popolnejšo predstavo o naši novi "zvezni" prestolnici nemara ne bo odveč izvedeti, da tam ne prebivajo samo slovenski funkcionarji in uradniki, pa še kak kulturnik ali gospodarstvenik povrh, ampak da tamkaj sadove svojega truda in ustvarjalnosti te dni obirajo tudi njihovi otroci, ki pač morajo tam hoditi v šolo in imajo v njej skladno z deklarirano pravico o enakopravnosti evropskih jezikov že drugo leto med učnimi predmeti tudi slovenščino. Otroke poučujejo učitelji iz Slovenije. Lani je vse, tj. osnovno- in srednješolce učil **Andrej Bartol**, letos pa na prvi (osnovnošolski) stopnji to opravlja **Marija Sivec**, na drugi (gimnazijski) pa **Vladimir Donaj**. To leto je na mednarodni šoli Bruselj 1 pouk slovenscine obiskovalo 17 otrok in dijakov: 2 v šolskem vrtcu, 5 na primarni ter 10 na sekundarni stopnji. V prihodnjem šolskem letu jih bo na vseh stopnjah skupaj 30. Slovenski šolarji tvorijo na tej veliki šoli pravzaprav le majhen otoček: letos je namreč gostila kar 2750 uencev. Skupno število otrok na šoli bo do šolskega leta 2009/2010, ko bodo v Bruslju zgradili četrto šolo te vrste, še naraščalo. Šolanje poteka po sekcijah, tj. po skupinah z določenim učnim jezikom. Teh skupin je osem: angleška, francoska, nemška, danska, španska, italijanska, madžarska, poljska; slovenščina in malteščina nimata svoje sekcije zaradi premajhnega števila otrok. Slovenščina torej ni učni jezik, pač pa le učni predmet.

4. julija se je na tej šoli zgodil dogodek, ki bi ga po besedah ravnatelja lahko imeli za enega sicer manj glamuroznih, a vendarle zgodovinskih mejnikov našega evropskega sobivanja: na ta dan je namreč maturirala prva slovenska maturantka, **Ela Meh**. Maturitetni izpit iz slovenščine kot prvega jezika, ki je po propozicijah evropske šole po vsebini in zgradbi enak kot v matični državi, je opravila odlično, maturo v celoti pa prav tako, tako da bi si nedvomno zaslužila naziv zlate maturantke. Matura je težja kakor naša: vseh izpitov je kar devet: pet pisnih in štirje ustni; pisni del mature sestavljajo L1 (prvi jezik, npr. slovenščina), L2, L3, matematika in dva izbirna predmeta, ustni del pa L1, L2, in dva druga izbirna predmeta; na ta način se matura opravlja iz sedmih različnih predmetov, pri čemer je sestava teh predmetov odvisna tudi od števila učnih ur med letom (npr. dijaki, ki obiskujejo pouk matematike na višji ravni s pripadajočimi osmimi urami pouka

tedensko, morajo opravljati ustni in pisni izpit iz matematike); vsak izpit oceni učitelj tega predmeta in en zunanji ekspert.

Pri prvem maturitetnem izpitu iz slovenščine sem nalogo zunanje ocenjevalke opravljala jaz. Še bolj kakor nad samo oceno sem bila navdušena nad maturantkino splošno razgledanostjo, visoko bralno zmožnostjo, iskrenim zanimanjem za slovensko književnost in nad, kljub tujejezičnemu okolju suverenim obvladovanjem pisne in ustne slovenščine. Bila sem poleg tega prijetno presenečena, da ji matura iz slovenščine ni vzela veselja do jezika in književnosti, nad čimer pogosto tožijo naši maturanti in njihovi zaščitniki; po izpitu je namreč izrazila željo, da bi med študijem v tujini s kom v Sloveniji študijsko, s kakšno možnostjo komunikacije na daljavo, delila svoje misli o prebrani slovenski literaturi – rada bi celo še naprej pisala eseje! — **Boža Krakar Vogel** (boza.krakar@guest.arnes.si), 7. jul. 2006

Na vprašanje, ali je slovenščina na maturi težja od matematike, bi lahko odgovorili potrdilno: povprečna ocena pri slovenščini je bila 3,28 točk, pri matematiki 3,55. Če v povprečju dijaki pri slovenščini dosežejo nižjo oceno, je najbrž snov, ki jo preverja matura, res zahtevnejša oz. težje obvladljiva. Razlogi za njeno višjo zahtevnost bi lahko bili v "dvojnosti" slovenščine kot učnega predmeta. Po eni strani morajo dijaki obvladovati jeziko(slov)ne vsebine kot sestavino razvite sporazumevalne zmožnosti ter ob tem seriozna poglavja iz "slovnice", hkrati pa matura preverja še bralne zmožnosti in književno znanje, kar dijaki dokazujejo ob pisanju maturitetnega eseja in na ustnem delu preverjanja znanja. Esej je sam po sebi zahtevno besedilo, saj zahteva poznavanje književnih del kot tudi pravil pisanja te besedilne vrste. Izbor besedil (tematski sklop) kot podlaga za esej iz leta v leto zastavlja temeljno vprašanje: ali sta dva obsežna romana (skupaj tudi do 1000 strani) res primerna kar za vse dijake, ali ni tak izbor že sam po sebi lahko prezahteven, še posebej, ker gre najpogosteje za t. i. klasična dela, ki nekatere dijake bržkone navdajajo z odporom, saj jim njihovo razumevanje in povezovanje z lastnim predstavnim svetom povzročata težave. In še ustni del mature: letos je predpisoval poznavanje 53 obveznih besedil in njihovih avtorjev s pregledom obdobja in njihovih značilnosti, poznavanje razvoja literarnih zvrsti in vrst ter razvoja in zgodovine slovenskega jezika in jezikoslovja. Lahko bi torej pritrdili misli dr. Draga Žagarja, da število točk in povprečna ocena sami po sebi ne povesta ničesar, pač pa je treba presoditi, katere vsebine in cilji pouka so "pokriti" s tako ("surovo") oceno – in zato, bi lahko bili duhoviti, tudi ni mogoča primerjava rezultatov npr. med slovenščino in matematiko.

A bodimo resni: dejstvo je, da so rezultati pri slovenščini na maturi nižji; menim, da je to predvsem posledica zame nerazumljivega vztrajanja pri eni sami, temeljni ravni maturitetne slovenščine. Zakaj ima matematika dve ravni, slovenščina pa le eno? V vseh teh letih nisem slišal niti enega prepričljivega argumenta za to dandanes samoumevno "enoravninskost", veliko pa zgolj ideoloških, npr. o neizmerni pomembnosti materinščine, ki da mora biti za vse enaka. Pri taki zasnovi

mature, tako so mi povedali profesorji, ki dijake pripravljajo na maturo, izgubljajo tako najboljši kot manj zmožni učenci: prvim šablonskost esejev ni pravi izziv, drugim so besedila in navodila za esej prezahtevna. Z uvedbo dveh ravni slovenščine na maturi bi pridobili oboji – in to bi ne bilo prav nič nezaslišanega in tudi nič revolucionarnega. Le zakaj ima dve ravni materinščine, temeljno in višjo, mednarodna matura?

Bi torej lahko bile ocene pri maturitetni slovenščini na dveh ravneh višje? — **Igor Saksida** (igor.saksida@guest.arnes.si), 25. jul. 2006

Kekec

Na Kekčeve poti gremo to soboto, 1. julija. Zbor bo pred Filozofsko fakulteto ob 6.30. Z avtomobili se bo šlo preko Tržiča [ne Tržiča, ampak Trbiža!, popravil *miran*] preko sedla Nevea na planino Pecol (cca. 1500 m). Hoja bo s planine Pecol do Špika Hude police (cca. 2400 m) tja in nazaj trajala približno 4 h, pot pa bo tehnično nezahtevna. Kdor si želi tehnično zahtevnejšo pot, lahko izbere Montaž (cca. 2700 m), kjer je hoje za 6 ur. Tura je enodnevna, o morebitnem podaljšanju na dva dni se bomo dogovorili po poti. Oprema: NUJNO: gojzarji, pijača, krema za sončenje, osebna izkaznica ali potni list, evri, kapa s šiltom, po možnosti pohodne palice. Prijave s podatkom, koliko ljudi lahko vzamete v avto, na naslov aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si — **Kristina Pritekelj** (Kristina.Pritekelj@ff.uni-lj.si) po navodilih **Aleša Bjelčeviča** 27. jun. 2006

Je morda s "sedlom Nevea" mišljen preval Na Žlebeh? Gl. Pavle Merku, *Slovenska krajevna imena v Italiji. Priročnik*, Trst, 1999, str. 52. — **Silvo Torkar** (silvot@zrc-sazu.si), 27. jun. 2006

Silvo, hvala za opomin. "Naše izhodišče je visoka planota Pecol, ki se široko razprostira pod Montaževimi južnimi ostenji. Do sem se pripeljemo po slikoviti in zelo strmi cesti z Nevejskega sedla z lepim, a že skorajda pozabljenim slovenskim imenom V žlebeh." – Mitja Košir, *Montaž* (http://planid.org/rubrike_view.php?pid=3955). Posnetek Pecola s smučiščem nad Žlebmi (?) v ozadju glej na <http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/galeri43/target10.html> — *miran*, 27. jun. 2006

Ne V Žlebeh, pač pa Na Žlebeh. — **Silvo Torkar** (silvot@zrc-sazu.si), 27. jun. 2006

Stanko Klinar v knjigi *Sto slovenskih vrhov* (Ljubljana: Prešernova družba, 1991, 86) v enem od številnih odstavkov, posvečenih gorskim imenom, zapiše: "Nasploh je slovenski imenoslovni delež tudi tam, kjer je, [...] čudno odrinjen. [...] Večino sta jih z neznansko vztrajnostjo izkopala iz pozabe Henrik Tuma in Viktor Vovk. Brez dvoma zadnji hip (ali celo že prepozno). [...] Za Nevejo danes nimamo upanja, da bi jo zamenjali s starim slovenskim imenom V žlebeh, ali Rudno. [...]"

Slovenskim planincem pa se spodobi slovenska imena uporabljati in ohranjati." — *miran*, 27. jun. 2006

[Http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/galeri59/index.html](http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/galeri59/index.html) – 1. julija so se na Špiku Hude police dogajale letošnje Kekčeve poti. Prišlo je 18 ljudi: 2 študenta, 2 podiplomski študentki, 2 precej sveže diplomirana slovenista, 2 iz učiteljske kaste, 1 upokojeni učitelj, 2 nepedagoški delavki, ostalo pa družinski člani naštetih. Vreme: idealno, razgledi (glejte slike), spremstvo: lokalni kozorogi in svizci. Cedejko s kompletno fotografsko dokumentacijo dobite v presnemavanju v slavistični knjižnici na FF. P. S. Četvero slik na začetku albuma je s seje UO SDS. — *miran*, 2. jul. 2006

Kronika vabil, prireditev, dogodkov, vmes še kakšen aktualen poziv ali razpis

Univerza Ivan Franko v Lvovu v Ukrajini v sodelovanju z drugimi organizira mednarodni znanstveni simozij z naslovom Vizualizacija otroka v mladinski književnosti, ki bo od 11.–13. aprila 2007 v Lvovu v Ukrajini. Teme so: zgodovinski razvoj mladinske književnosti, ljudske in klasične pravljice za otroke, avtobiografija in fantastična pripoved za mlade, socialni in politični pogled na fantastični pripoved, otroška psihologija in domišljija, mesto mladinske književnosti v literarnem sistemu, literarna teorija in mladinska književnost ter prevajanje mladinske književnosti. Podrobnosti so na http://www.lnu.edu.ua/faculty/inomov.new/english/1kids_eng.htm. — *Milena Mileva Blažič* (milena.blazic@guest.arnes.si), 30. jun. 2006

[...] 27. maja 2006 je izšel Razpis za vpis na podiplomski študij za štud. leto 2006/07. Rok za prijavo je 10. september 2006. Letošnja novost pri tem je, da se kandidati na razpis prijavljajo elektronsko, preko fakultetne spletne strani. Elektronske prijave bodo mogoče le do izteka roka za prijavo, tj. do 10. septembra 2006. Po tem datumu elektronski obrazec ne bo več dostopen, prijav pa po roku v podipl. referatu ne bodo več sprejemali. Na razpis se morajo v roku prijaviti tudi tisti, ki do 10. 9. 2006 še ne bodo diplomirali, bodo pa dodiplomski študij zaključili najpozneje do 30. septembra 2006. Ti kandidati morajo k svoji prijavi predložiti potrdilo o datumu zagovora, zato v podiplomskem referatu prosijo, da jim omogočite pridobitev takšnega potrdila. — *Mateja [Čop]* (Mateja.Cop@ff.uni-lj.si), 30. jun. 2006

Dragi Miran, pošiljam ti ogorčeno pismo Borisa Ostana o letošnji vpisni zmešnjavi na gimnazije v Ljubljani. Prosim, če ga daš na Slovlit. [Postavljeno na <http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/gimnazija.doc> – *miran*.] Morda bo tudi nekdo, ki nima otrok te starosti, začutil, kakšna krivica se je letos otrokom dogajala in kaj so (smo) morali preživljati tako otroci kot starši. V upanju, da se bo kaj spremenilo in

da bodo kriteriji v bodoče pravičnejši, te lepo pozdravljam. — **Branka Ramšak** (branka.ramsak@guest.arnes.si), 3. jul. 2006

[Http://www.philol.msu.ru/~rlc2007/](http://www.philol.msu.ru/~rlc2007/) – vabilo na tretji mednarodni kongres raziskovalcev ruščine z naslovom Ruski jezik: njegova zgodovinska usoda in današnje stanje, ki se bo dogajal 20–23. marca 2007 na Filološki fakulteti Univerze Lomonosova v Moskvi.

V sredo, 5. 7. 2006, smo študenti (Anja, Petra, Branka, Petra, Špela, Zsolt, Magda, Nuša) izbirnega diplomskega seminarja pod vodstvom **Irene Novak Popov** v Dijaškem domu Vič priredili literarni večer z naslovom Mesto v pesniku – pesnik v mestu. Recitacije pesmi so bile zelo različne. Predstavili smo 14 slovenskih pesnikov: Lili Novy (Temna vrata), Edvard Kocbek (Zamorska, Blaznež), Tomaž Šalamun (Ljubljana), Gregor Strniša (Stolpnice I, V), Milan Jesih (Nekje, si mislim, svet rahlo zastrt; Ves dan sem živel), Meta Kušar (Ljubljana, 59.), Brane Mozetič (dolga črta kokaina po Ljubljani), Aleš Debeljak (Emigrantski pisatelj na Zmajskem mostu), Uroš Zupan (Platon), Matjaž Pikalo (Bela, Ljubljana), Peter Semolič (Pot na Fužine, Ko stopim na balkon), Aleš Šteger (Cesta IX/17), Primož Čučnik (Soneti za neodgovorjene klice, Aprilske prigode), Jure Jakop (Noč v mestu). Recitacije so dopolnjevali glasbeni vložki (Wolfram Huschke, Bor Turel, Eric Satie/Bojan Gorišek, Aldo Kumar/Žarko Ignjatovič, Red Sparowes). Literarni večer je trajal približno 45 minut in je bil dovolj razgiban, da se nihče ni niti začel dolgočasiti. Obiskovalci so bili zelo zadovoljni, pa tudi za tujce je bilo dovolj razumljivo, saj smo jim v roke dali antologijo, v kateri so bile zbrane vse pesmi, ki smo jih, sicer neprofesionalci, profesionalno odrecitali. Dogodek je bil vključen v popoldansko-večerni program 42. SSJLK. Za ponoven nastop smo vedno pri volji. — **Nuša [Dedo-Lale]** (nusa.dedo-lale@volja.net), 8. jul. 2006

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti vabi na Poletno literarno šolo v Pliskovico (Mladinski hotel Pliskovica pri Sežani), od 23.–27. avgusta 2006. Poletna literarna šola Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti ima za seboj že skoraj tri desetletja uspešnega dela. Gre za seminar in delavnico hkrati, ki predstavlja nove literarne poti v slovenski in tuji literaturi, se ukvarja z vprašanji literarne in bibliotekarske vede pa tudi z veščinami pisanja, interpretacije umetnostnih besedil in nastopanja. Namenjena je širokemu krogu ljubiteljev literature – tistim, ki se z njo ukvarjajo poklicno (učitelji – mentorji šolskih glasil, literarnih krožkov, bralnih značk; šolski in splošni knjižničarji itn.), pa tudi ustvarjalcem (od dijakov in študentov do "seniorskih" piscev). Teme: pisanje knjižnih recenzij (**Andrej Blatnik**, pisatelj, urednik pri Cankarjevi založbi, predavatelj kreativnega pisanja na Fakulteti za humanistične študije), spolna identiteta v sodobni slovenski prozi (**Alojzija Zupan Sosič**, docentka za slovensko književnost na Filozofski fakulteti v Ljubljani), različni teoretični pogledi na mladinsko književnost, delo s književnimi besedili (milena mileva blažič, docentka na Pedagoški fakulteti v Ljubljani), sodobni pristopi branja drame (teoretična izhodišča branja in uprizarjanja dramskih besedil, meja med literarno umetnino in gledališkim delom – **Vida Medved Udovič**,

docentka za sodobno dramatiko in gledališče na Pedagoški fakulteti v Kopru), Ti povem ano pravco – zbiranje, raziskovanje, ohranjanje in zapis ljudskih pripovedi in pesmi (predavanje in delavnica – **Jasna Majda Peršolja**, raziskovalka in zbiralka ljudskih besedil, avtorica več knjig), literarni tokovi in vplivi revialnega tiska na sodobno slovensko književnost (**Nataša Švikart**, pesnica in mentorica), priprava literarnega večera (osnovni elementi dramaturgije literarnega večera – izbor besedil, vrstni red, vsebinska sporočila; oblike literarnih večerov – branje, performans, ugledališčenje; priprava nastopa z udeleženci – **Branka Bezeljak Glazer**, prof. slovenščine, režiserka in gledališka pedagoginja). Dopoldne ali popoldne bosta potekali literarna in mentorska delavnica. Udeleženci se bodo lahko odločili za literarne pogovore (vodila jih bo pesnica Maja Razboršek) ali za pripravo literarnega nastopa (Branka Bezeljak Glazer). Večerna srečanja s slovenskimi pesniki, pisatelji in uredniki (Aleksander Peršolja, Aldo Žerjal, David Terčon, Magdalena Svetina Terčon, Maja Razboršek, Iztok Ilich). Ekскурzijo po Krasu: Pliskovica – Tomaj (Kosovel) – Kobdilj (škof A. Mahnič) – Štanjel (M. Fabiani) – Gorjansko (K. Štrekelj) – Pliskovica vodi pesnik David Terčon. Šolnina znaša 15.000 SIT, za posamezen dan seminarja pa 3.500 SIT. Za bivanje in prehrano poskrbijo udeleženci sami. Prijavnice sprejemamo do 15. avgusta 2006 na naslov Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (dragica.breskvar@jskd.si); tam tudi dodatne informacije. — **Milena Mileva Blažič** (milena.blazic@guest.arnes.si), 10. jul. 2006

Razpis na Dunaju. Gre za profesuro za južnoslovanske jezike (slovenscina, hrvascina, srbscina, bosanscina); informacije pod http://www.univie.ac.at/personal-mitteilungsblatt/artikel.php?Art_ID=2480&sub1=619&sub2=630 Lepo in predvsem vazno bi bilo, da se najde kdo, ki resno pokriva TUDI slovenscino. — **mojca [Elizabeta M. Jenko]** (elizabeta.jenko@univie.ac.at), 17. jul. 2006

Druga polovica junija je na Koroškem minevala v znamenju številnih spoštovanja vrednih kulturnih jubilejev, ki so jih osrednji slovenski mediji večinoma spregledali. Bolj so se razpisali o mrzličnem iskanju političnega kompromisa, ki bi vsaj za silo "pokril" (milo rečeno: sramotno) zgodovinsko dejstvo, da ne 6. julija 1972 in ne 7. julija 1976 sprejeti avstrijski restriktivni inaciici delnega izvajanja manjšinsko zaščitnih določb avstrijske Državne pogodbe nista bili uresničeni. Poteklo je še eno zakonodajno obdobje avstrijskega parlamenta, od 15. maja 1955 pa skupaj že obdobji dveh človeških generacij, ko je večina koroških Slovencev prikrajšana za pomemben del svojih pravic. Niti iztoženi in uskladiščeni dvojezični tabli za Pliberk in Drvešo vas še ne stojita ...

Zato pa se bo nekaj deset zasebno postavljenim "lastniškim" dvojezičnim krajevnim tablam jutri pridružil še 2 x 3 m velik dvojezični relief tržne občine Dobrla vas. V prilogi je vabilo na odprtje v sredo, 19.7.2006 ob 18.30 uri; oba prireditelja – SPD "Srce" in EL – v nadaljevanju ob 20.30 vabita še na glasbeni "Gorenjski večer" v dobrolskem samostanu.

Ob tradicionalno živi povezanosti Gorenjske s sosednjo Koroško je toliko bolj nerazumljiva in nesprejemljiva odločitev uredništva "Gorenjskega glasa", da pred tednom dni (11. 7.) objavi enojezični nemški reklamni zemljevid dežele "Kärnten". Lahko se le pridružimo javnim protestom proti takemu početju in se spomnimo na "Kdor ponižuje se sam ..." [...] — **Janez Stergar** (janez.stergar@guest.arnes.si), 18. jul. 2006

V času od 21. do 25. avgusta 2006 bo v Oxfordu (Exeter College) Tolkienova konferenca z naslovom Gospodar prstanov: Vir inspiracije (The Lord of the Rings: Sources of Inspiration). Program, predavatelji, registracija in podrobnosti na <http://www.tolkiensoxford.com/>.

Konferenca s področja mladinske književnosti The Child and the Book (Otrok in knjiga) 2007 bo od 30. 3. do 1. 4. 2007 v Istanbulu v Turčiji. Plenarna predavateljica je izraelska znanstvenica Zohar Shavit. Podrobnosti o konferenci so na <http://www.ncrcl.ac.uk/childandbook/Index.htm>, kontaktna oseba pa Laura Atkins (L.Atkins@Roehampton.ac.uk). Naslednja konferenca (2008) bo v Buffalo State University, New York, USA. Kontaktna oseba prof. Karen Sands O'Connor (sandsk@BuffaloState.edu). — **Milena Blažič** (milena.blazic@guest.arnes.si), 3. in 9. avg. 2006

[...] Na <http://www.fran.at.si> lahko ogledate nekaj podrobnosti o odprtju razstave "Paradigma:D.in" umetnega strugarja, pesnika in sociologa dr. Franca Merkača, in sicer v soboto, 12. avgusta ob 20. uri v Galeriji Fran v Šmihelu nad Pliberkom. Odprtje sodi v niz "Franovih sobot" = drugih sobot v mesecu. Tudi v sedanji (počitniški, dialoško-iščoči, pričakujoči...) fazi prizadevanj za dvojezične krajevne napise ter javno rabo slovenščine bi bilo več kot zanimivo prisluhniti Merkačevim izkušnjam pri boju za uradno priznanje "č"-ja v njegovem priimku!

Žal moram tudi tokrat obvestila zaključiti z žalostno "opombo": 25. julija smo se na ljubljanskih Žalah poslovili od zaslužne jezikoslovke, slovenistke prof. dr. **Brede Pogorelec**. Ne le da je bila dolgoletna članica našega kluba, ampak je dogajanja na Koroškem in v drugih delih slovenskega zamejstva spremljala tako strokovno kot z osebnim angažmajem. Že zapisanemu v spominskih člankih velja zlasti dodati, da je bila med pobudniki in rednimi aktivnimi udeleženci Koroških kulturnih dni v Celovcu. — **Janez Stergar** (janez.stergar@guest.arnes.si), 9. avg. 2006

Mladinska knjižnica v Cotsenu (Univerza v Princetonu, ZDA), vabi na znanstveno konferenco o mladinski književnosti in kulturi od 16.–18. novembra 2006 z naslovom Ostrenje pretanjenega noža: nastajanje novih poti v mladinski književnosti. Podrobnosti o konferenci in programu so na <http://ccl.princeton.edu/research/e347/conferences.html>. — **Milena Mileva Blažič**, Pedagoška fakulteta Ljubljana (milena.blazic@guest.arnes.si), 22. avg. 2006

Vabimo vas na brezplačne tečaje iskanja po elektronskih informacijskih virih. Tečaj Uvod v iskanje po el. inf. virih bo v torek, 5. septembra od 10. do 13. ure. Osnove iskanja po internetu – v petek, 8. septembra od 10. do 13. ure. Znanstvene bibliografije in citatni indeksi – v petek, 15. septembra od 10. do 13. Elektronski časopisi – v torek, 10. oktobra od 10. do 13 ure. Iskanje knjig – v sredo, 25. oktobra od 10. do 13. ure.
— **Nataša Kodrič** (natasa.kodric@nuk.uni-lj.si), 23. avgust 2006

Riba Faronika (nadaljevanje)

Ker se je ravno v dneh, ko obhajamo 15. obletnico bojev za samostojno Slovenijo, na Slovlitu zvrstilo tudi nekaj misli v zvezi z ribo Faroniko, ni odvec, da spomnim na svojo knjigo *Zvezdne poti s podnaslovom Poskusi novega branja slovenskih ljudskih pesmi*. Knjiga, ki je izšla v Kranju leta 1991 in jo je urednik Franci Zagoricnik z dobršno mero iznajdljivosti spravil prek protitankovskih barikad v Ljubljano, omenja ribo Faroniko že v prvem poglavju s povednim naslovom Iskanje zacetkov. Na strani 10 je podana tudi njena nebesna podoba: ta neposredno ni več prepoznavna, ker se je pozneje skozi vmesno podobo ptice, medveda in cloveka ujela v ozvezdje, ki mu dandanes navadno pravimo Veliki voz. Kako se je ob silno pocasnem spreminjanju ene zvezdne podobe v drugo sploh lahko ohranil spomin na prvotno ribo, je poglavje zase. Zanimiva pa je ribi Faroniki bliznja podoba kace Veronike, kakor jo je upodobil slikar Miha Males. Ta se namrec ne nanasa vec na pradavno predhodnico Velikega voza, ampak na se prepoznavno ozvezdje Hidre, kakor kaze primerjava na str. 15 v mojem clanku *Bozicna zvezda v luci dveh slovenskih ljudskih pesmi*, objavljenem v debatnem listu *Slava* 12/1 leta 1998. — **Vlado Nartnik** (vlado@zrc-sazu.si), 30. jun. 2006

Knjigo smo prejeli v dar

Ivana Živančević-Sekeruš. *Uporednici južnoslovenskih književnosti*. Novi Sad: ITP Zmaj, 2004 (Studije i ogledi, 4. kolo: knjiga 2).

Miodrag Radović. *Lijepo li ova knjiga čita ...* Novi Sad: ITP Zmaj; Podgorica: Kulturno-prosvjetna zajednica, 2001 (Studije i ogledi, 2. kolo: knjiga 2).

Občina Kijevo in ljudska univerza Invictus v Zagrebu sta priredili 5. kijevska literarna srečanja, ki so bila tokrat posvečena Tinu Ujeviću. Z referati, ki so objavljeni v zborniku s srečanja (208 str.), so nastopili naši kolegi **Vlado Pandžić**, **Cvjetko Milanja**, **Jože Lipnik**, **Ivo Pranjković** in drugi. Zbornik si lahko sposodite v slavistični knjižnici na FF.

Knjiga pred sodiščem (nadaljevanje)

Slovlitovcem posredujem dopis, ki je iz uredništva *Nove revije* danes začel krožiti po spletu. Gre za (nelektoriran) javni poziv Društva slovenskih pisateljev in Slovenskega centra PEN pristojnima ministroma v zvezi z obsodbo pisateljice Brede Smolnikar.

Po mnogih izrečenih stališčih, s katerimi so se nekatere inštitucije uradno opredelile do primera Smolnikar (DSP že večkrat, konec leta 2005 tudi SDPK – prim. <http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/2005/001439.html> in <http://www.zrc-sazu.si/sdpk/smolnikar.htm>), gre tokrat očitno za pravo peticijo v podporo obsojeni pisateljici, ki sta jo zasnova DSP in PEN, pri izvajanju pa jima pomaga *Nova revija*. Poziv se dotika zlasti drastično nesorazmernih posledic izrečenih sodb in opozarja, da bi morala biti višina denarnih kazni sorazmerna s spornim dejanjem. Je pa podobno kot pri primeru Pikalo tudi v tokratnem pozivu ohranjeno sklicevanje na argument, da sodišče "ob obravnavah te vrste primerov ne upošteva stališč in mnenj litearne [sic] stroke", o čemer je, če se prav spominjam, pred časom na SlovLitu že potekala diskusija. — *matjaz zaplotnik* (matjaz.zaplotnik@siol.net), 27. jun. 2006

V zvezi s ponedeljkovo kolumno **Petra Kolška** z naslovom Kdo ima prav? in pa razpravo na spletni strani SlovLit-a, bi dodal še naslednje: da bi se enkrat za vselej vedelo "kdo ima prav", kadar se srečata na sodišču dve koliziji – pravica do zasebnosti in pravica do umetniškega izražanja – bi moralo Ustavno sodišče nujno sprejeti še dopolnilo k zakonu o teh dveh pravicah, kot sta sicer zapisani v ustavi, po katerem bi bilo jasno, kdaj lahko tožnik dobi tožbo, kot je to treba v podobnih primerih storiti v Združenih državah Amerike, deželi strastnih pravdarjev. Po tako sprejetem zakonu bi moral tožnik dokazati, da je imel avtor s svojim pisanjem zoper njega zločesti namen, da se je hotel s svojim dejanjem finančno opomoči (obogateti), da je uničil tožnikovo kariero oz. eksistenco in da je imel izrecen namen omalovaževanja. Gre namreč vendarle za temeljno vprašanje, zakaj je avtor neko knjigo napisal in zakaj naj bi v njej nekoga domnevno žalil? S kakšnim namenom? Če vsega tega po zakonu ne bi bilo moč dokazati, tožba jasno pade. — *Matjaz Pikalo* (matjaz.pikalo@guest.arnes.si), 29. jun. 2006

Mislím, da je pravo vprašanje: ali je dokazljiva škoda (moralna, materialna, psihološka itd.) kot NEPOSREDNA posledica teksta – tj. NE kot posledica *interpretacije* teksta. "Motiv" – ki je sicer temeljnega pomena v sodni obravnavi umorov in podobnih kriminalnih dejanj – v tovrstnih primerih po mojem mnenju niti ne more biti predmet obravnave. Kot ni mogoče ugotoviti (ponavadi niti samemu piscu), "zakaj" je napisal kak tekst, tudi motiva za razžalitev nikakor ni mogoče DOKAZATI. (Da takšen motiv lahko obstaja – govorim seveda na splošno, NE o tem primeru – ni dvoma. Imenuje se zloba, maščevalnost, objestnost ... marsikaj. DOKAZATI – namreč tako, da bo na trdni pravni podlagi – pa ga nikakor ni mogoče.) — *Vesna [Velkovrh-Bukilica]* (vvb@siol.net), 29. jun. 2006

Jolki Milič sem obljubil, da bom znova prebral knjigo; in sem jo; in lahko odgovorim na njena vprašanja. Najprej pa ponovim probleme, ki smo jih odprli:

- 1) ali povest opisuje družino Nakrst iz Ihana (dejstva vs. izmišljija)
- 2) ali je opis s stališča kogarkoli lahko žaljiv (s stališča pisca ali poljubnega bralca)
- 3) ali je žaljiv s stališča pisateljice, tj. kakšna je pisateljčina namera
- 4) pisateljeva odgovornost za nastalo užaljenost.

Prvo vprašanje je literarno (za lit. stroko), drugi dve sta moralni, četrto je pravno. Vprašanje 4 je danes odprl Pikalo (zadnjič nakazal tudi jaz); to je zame edino težko vprašanje, prvo pa trivialno. Poglejmo, če je res. V enem od mailov sem povedal, v čem se zgodba iz povesti ujema z dejanskostjo. Jolka Milič sprašuje, odkod vem za dejanskost: "So vsi podatki, ki ste jih v dobri veri nanizali, zares tako zanesljivi, kot trdite? Bi bili pripravljene garantirati? Že pri Rozini, če bi si vzela čas in poiskala tisti (menda sodni) zapis, ne bi izdelali izpita." Evo odgovora: podatki o družini so iz sodne dokumentacije, objavljene v njeni knjigi *Zlate depuške pripovedke*. Zanje garantirajo tožnice (ali so to "v sili in potrebi prikrojene resnice", je zlonamerno vprašanje). Zdaj pa k omenjenemu izpitu. Da bi ga izdelali, rabimo povzetek. Vse, ki ste povest prebrali, prosim za mnenje, ali je sledeči povzetek v redu:

Brinovčevi so doma iz Ihana. Oče in mati sta se pred prvo vojno spoznala v ZDA, kjer je mati pred poroko živela pri tetah in delala v tovarni slamnikov. V ZDA sta se poročila in kupila posestvo, kjer sta pridelovala hrano in s tem dodatno zaslužila. Rodila se jima je hči Fanny. Leta 1914 prideta na obisk v Slovenijo, da bi jima moževa mama prepisala kmetijo (vsi moževi bratje so namreč tudi v ZDA). Vrnitev v ZDA jima prepreči začetek vojne. Fanny je ostala pri tetah v ZDA (Forest Hills) in se jima je pridružila pozneje. Ameriške prihranke sta naložila v banko, ki pa jima je po prvi vojni zaradi gospodarske krize propadel. V Ihanu sta odprla trgovino s sadjem; mati se je tedensko vozila s prevoznikom Pretnarjev na Reko, kjer je imela na Sušaku deponijo: prinašala je fižol in gobe, dobila pa rozine in fige, ki jih potem doma prodajala. Brinovec pa je bil tudi znan žganjekuh. V Sloveniji sta se jima rodile še 4 hčere, mdr. Minka, ki je bila med II. vojno zaprta v Aušvicu in jo je od tam rešila mama. Brinovka je pri Nemcih dosegla pomilostitev tudi za sosedo Zmage, takisto zaprto v taborišču. Tete so jim po vojni pošiljale pakete. Vse hčere so se poročile, ena mdr. s policajem. Kmalu po vojni, l. 1948, je oče Brinovec umrl in imel velik pogreb (med pogrebci so Ravnikarjevi iz Sv. Trojice, vsi iz Zlatega polja, Štang itd). Ko je bila mati stara krepko čez 60 let, je obiskala ZDA, da bi si izbrala pokojnino. Iz ZDA je vnukinji Silvi, ki sta jo imela oba zelo rada (oče jo je včasih vzel v gostilno k Navžarju), prinesla več daril, mdr. zlato uro, šivilja Štepicova pa je Silvi predelovala obleke, ki jih je Fanny pošiljala iz ZDA. Resno prosim, da mi vsaj dva od bralcev odgovorita na vprašanje. — **Aleš Bjelčevič** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 29. jun. 2006

Ker profesorjev ne marate, meni pa so gospe odveč, se pojdimo (po abecednem redu) Aleša, Jolko in Mirana brez vseh ukrasnih pridevkov. Miran, ne zamerite, da

šele danes odgovarjam na vaše pismo. Ker se mi pa zdi, da tako vi kot Aleš ne vesta dobro, za kaj se pravzaprav od vsega začetka potegujem, vama pošiljam v branje daljšo verzijo odprtega pisma generalni državni tožilki Brezigarjevi, ministru za pravosodje dr. Šturmu, varuhu človekovih pravic in književniku Hanžku in univerzitetni diplomirani pravnici Cerarjevi [postavil na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/milic_smolnikar_d.doc – *miran*] In tudi krajši izvleček [postavil na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/milic_smolnikar_k.doc], ki je še bolj pomemben, ker se zlasti nas tiče, veliko bolj kot pisateljice, in še nekaj ilustrativnih dodatkov, z zadnjim zapisom v zvezi z zadnjo astronomsko visoko globo Smolnikarjevi, kjer nagovarjam pisatelje in slaviste. Daljše pismo je objavljeno v *Primorskih srečanjih* št. 289–290, ki nosi lansko letnico, čeprav so dejansko izšla šele spomladi letos Krajša verzija – z dodatki in omenjenim zadnjim zapisom – pa je izšla v 101/102 številki *Apokalipse*.

Odgovor na e-pismo z dne 21. junija 2006. Tudi jaz nisem a priori na strani kogarkoli ne glede na njegov status in izobrazbo. Pisatelji potemtakem niso izuzeti. Sem celo proti znanim ali zloglasnim pisateljskim oz, umetniškim "penzijam", zdijo se mi naravnost škandalozne, ker menim, da ima pravico do pokojnine, le kdor je plačeval prispevke zanje. Če se pa državi ali kakšni domači ugledni ustanovi zdijo določeni pesniki in pripovedniki zaslužni, jih lahko kako drugače in zelo bogato nagradi. Proti tem nagradam nimam nič, prej nasprotno. Ne vem na koga merite, kjer pravite, da nagibate k Aleševemu staljšču, ki ni povprek navijaško "za naše" ... Mene kar odpišite in vključite v vajin klub. — *Jolka Milič* (jolka.milic@siol.net), 30. jun. 2006

Nadaljevanje pisma od zadnjič. Mene kar odpišite in vključite v vajin klub, oz. v klub nekakšnih privržencev ne za vsako ceno, le po treznem in tehtnem premisleku in za stvari, ki se ne sesujejo ob konfrontaciji z argumenti. Pripravljena vsak čas, da kapituliram, če mi kdo dokaže, da se motim. Morajo pa biti dokazi, ne le uganjanja in domneve.

Pod točko dve ste mi nanizali kar nekaj lepih primerov piscev, ki so se celo sami radi identificirali s fikcijo. Povedano v današnji slovenščini je Kersnik priznal svoji ljubi, da: Tak, prav tak sem kot dr. Hrast. Torej je pod fikcijo svojim čitateljem podtaknil sebe, drugače rečeno, fantazijo je pomešal z resničnostjo. Saj brez poroke teh dveh elementov ne bi sploh imeli literature. Bi bila sploh možna? Kajetan Kovič v zadnjih KL z dne 29. junija na vprašanje Miriam Drev: "Od kod najpogosteje privrejo osnutki za vaše zgodbe?", je – ne da bi dvakrat pomislil – povsem prepričano odgovoril: "Pobuda pride zmeraj iz resničnosti, ki jo nato nadgradim z domišljijo." Torej je resničnost tista nujnost, brez katere se na tem področju sploh ne da. O tem smo si na jasnem in istih misli. Tudi Tavčar je v romanu 4000 nekako javno, ne da bi to niti malo prikrival, obračunal z Mahničem, saj je bil njun spor celo razbobnan in, če ne bi bralstvo vedelo o tem zaresnem spopadu, bi verjetno bilo za roman manj zanimanja in povpraševanja. Bilo je torej

izrecno, da ne rečem zanalašč rečeno in poudarjeno, o čem teče pravda in kdo je kdo.

No, vsi ti nazorni in zgovorni primeri – in bi jih še kaj lahko našteli – po mojem mnenju nimajo nobene logične zveze z afero Smolnikar. Mi Slovenci vobče znamo sicer misliti, ne ljubi pa se nam pogosto, da bi se nato resnično potrudili misli še logično povezati med seboj in to zvezo iz previdnosti na koncu tudi preveriti. Očitno gre za dve kolikor toliko sorodni, vendar zelo različni stvari. Breda, vsaj kar je meni znano, lahko me demantira, če se motim, ni nobenemu ljubemu ali prijateljici, nobeni ujni ali bližnjemu sorodniku in niti ne sodnikom na sodišču, ki so njen proces vodili, skratka nobenemu živemu krstu zaupala ali napisala: V tej moji nepozabni Rozini pa sem ovekovečila gospo Nakrstovo. Ali pa: Spopadla sem se s to ihansko družino, ker. in navedla svoje zakaje. Ona kar naprej trdi in ponavlja in gode in brunda, de je napisala pripovedko to je fikcijo ali izmišljijo, ki nima nič skupnega s tožnicami, da je po poklicu pripovednica, ki si izmišljuje zgodbe in samo tako blago iz Cankarjeve arene življenja in domišljije. Ko sem jo nekoč vprašala, zakaj ne napiše tistega magičnega stavka Vsaka podobnost z resničnimi dogodki in osebami je zgolj naključna, v izogib nevšeč, mi je osorno odgovorila, da tisti stavek je najbrž primeren za filme, saj so si ga filmarji izmislili, za knjige, kjer že na platnici piše, da je v njej natisnjena pripovedka, ne pa kakšna resnična zgodba ali reportaža, ne rabi dodatnih razlag, šlo bi zgolj za tautologijo.

Za druga vprašanja pa je zmanjkalo časa. Argumenti in razlage se, žal, razvlečejo. Ljub pozdrav — *jolka [Milič]* (jolka.milic@siol.net), 30. jun. 2006

Draga Jolka, vem, za kaj se od vsega začetka potegujete; oba vaša prispevka sem bral že prej. Bolj se mi zdi, da ni jasno, za kaj gre meni, čeprav sem že večkrat napisal: da je evidentno, da je Smolnikarčina povest romansirana biografija družine Nakrst, da pa je kazen za to dejanje vsekakor prevelika (denarna kazen, opravičilo, prepoved, absurdno, nemoralno, zlonamerno pa je nalaganje odgovornosti za dejanja drugih, tj. knjigarne, ki na svojo roko še vedno razpečuje knjigo). V drugi točki se vsi strinjamo, v prvi pa ne, ker po vsej sili želimo Smolnikarjevo rešiti vsake kazni.

Zadnjič sem objavil povzetek in zaprosil za potrdilo, da povzetek ustreza romanu. Zgleda, da romani skoraj nihče ni bral in da ja večina obrambe kar apriori, "naši pa že niso krivi".

Moj povzetek ni povzetek romana – to je povzetek biografije družine Nakrst, kakor je zapisana v sodni dokumentaciji: povzetek življenja in povzetek romana sta identična. Če Smolnikarjeva to zanika, se laže (branitelji pa to laž podpirajo). Brez filozofiranja se bomo strinjali o tem: da roman opisuje Brinovčeve, ki sta se poročila v ZDA ok. 1910, ki sta imela 5 hčera, mdr. Fanny in Minko, prva živi v Forest Hillsu, druga je bila med vojno zaprta in jo je skupaj s sosedo Zmago rešila mama, da sta Brinovca prišla iz ZDA l. 1914, po sili ostala doma, zgubila denar v banki, kupčevala na Reki itd. itd. Zdrava pamet nam govori, da je v Ihanu – in zato

tudi na celem svetu – ena sama taka družina; da je nemogoče, da bi tak opis, kjer se ujema X imen, X dejanj, X krajev, X datumov, nastal slučajno, zlasti izpod peresa prebivalke tega istega kraja! Celoten roman se suče zgolj okoli te družine in nič drugega (mimogrede – med pisanjem romana je vnukinja Silva, ki tudi nastopa v romanu, Smolnikarjevi poslala podatke o svoji družini, ker je Smolnikarjeva pisala delo o ameriških izseljencih). Poljubno lit. delo je lahko v celoti izmišljeno, lahko pa seveda govori o konkretnih osebah. Pri Smolnikarjevi gre za to drugo. (Toliko zanesljivo, kot je zanesljivo, da romaneskni opis "Ribičev France, rojen na Vrbi 1800, pravnik, zaljubljen v Julijo Primic, avtor Krsta pri Savici, umrl za vodenico 1849" kaže na tistega Prešerna, o katerem se učimo v šoli, in ne na izmišljeno osebo.) — *Aleš [Bjelčevič]* (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 2. jul. 2006

Kar po angleško

Tako me je danes pojezil članek Brez slovarja v rokah ne gre, da sem na uredništvo *Dnevnika* poslal naslednji odziv:

Skrb novinark Sonje Primožič za ubogega tujega turista v Sloveniji, da bo ob samih domorodskih napisih po mestu ostal brez južine, je resnično ganljiva. Ali ni pomislila na to, da je turist, posebej tisti z nahrbtnikom, radovedna vrsta človeka, ki ga morda zanima in veseli tudi turistična znamenitost, ki se ji reče slovenski jezik? Da prihaja sem ravno zato, ker imamo vse urejeno nekoliko drugače kot pri njem doma in vsemu tudi drugače rečemo? Turistom vobče lahko pripisujemo vsaj toliko iznajdljivosti, da bodo po izvesku z uro našli urarja, klobaso in burek pa tudi po vonju iz lokala (in kako bi sploh prevedli burek v angleščino?). Domneva, da turist ne bo prepoznal poštnega urada, ker na njem ni napisal post office, ampak samo emblem poštnega roga v rumenem, pomeni grobo žalitev njegove civiliziranosti, turista, ki bi v teh žejnih dneh brez napisal pub ne znal najti tiste hiše, ki iz nje bog roko ven moli, pa si preprosto ni mogoče zamisliti. Žalostno komični višek prispevka je pričakovanje Primožičeve, da bi v angleščino morali prevesti tudi napis Kitajska restavracija, čeprav že njegova značilna tipografija v rumeno-rdeči barvni kombinaciji po celemu svetu nezmotljivo oznanja, za kaj gre. Novinarkina skrb za turistovo angleško jezikovno oskrbo v Ljubljani ni noben znak prijaznosti, ampak podcenjevanja njegove zdrave pameti in pa izraz zloglasne slovenske servilnosti. — *miran*, 28. jun. 2006

Miran, odlično! Tudi sam veliko potujem po svetu, pa si s cirilskimi, arabskimi in kitajskimi napisi ob pomoči logotipov in drugih izveskov lahko kar pomagam. Slovenščino pa spoštujem do onemoglosti in se prav zato brez uspeha jezim nad tistimi nepotrebniimi (ne nad vsemi) tujimi vplivi na naš jezik, ki je naša identiteta, naš prepoznavni znak. Priznam pa, da sem povsod dobro sprejet, če se vsaj malo potrudim razumeti in uporabljati jezik svojih gostiteljev oziroma ljudi, s katerimi imam opravka; pa tudi če gre samo za pozdrav ob bežnem srečanju. Na svojem domu sem gostil že mnoge domače in tuje ljudi od sosednjih Hrvatov do

oddaljenih Kitajcev in vsak se je rad hitro naučil nekaj slovenskih besed, kot so hvala, na zdravje, dober dan idr. Pa lep slovenski pozdrav vsem tujcem, ki nas bodo obiskali! — **Jože Lipnik** (joze.lipnik@uni-mb.si), 28. jun. 2006

Heh! Neverjetno! Tale servilna gospa je tudi spregledala dejstvo, da slovenščine skoraj ni več najti v raznoraznih napisih. Še malo, pa bomo domorodci pozabili na pomen besed gostilna, urad, burek, trgovina, tovarna, pivnica. Tega sem se spet enkrat zavedla včeraj, ko sem z okna Rica nezadovoljno opazovala na rušeči se stavbi preprost starokapitalistični napis Tovarna lanenega olja in firneža Ljubljana, nasproti njemu pa se je bohotal novokapitalistični Bauhaus. Bojazen, da bi neradovedni turisti, ki pridejo k nam zaradi poceni letov, ne našli pubov, je odveč, večja je bojazen, da turisti, o katerih pišeš ti, kmalu ne bodo več brez slovarja mogli odkriti, kako se pubu reče po naše.

Moja malomestna stara mama je uporabljala širhaket, ferniki, šporhat, šefarka, moja generacija kao, valjda, smatrati, rak rana, mlada generacija ful, kul, rolati, bejba. Pred časom sem v belokranjskih Drašičih poslušala najlepšo slovenščino v svojem življenju, v drašičkem dialektu seveda, ampak *absolutno* brez kakršnekoli navlake. Ne razumi narobe, nisem čistun, ki bi preganjal nove izraze. Spomin preskoči na stare belokranjske izseljence iz Hamiltona, ki kare bekajo, hiše bildajo, delajo velke mistejks, prodavajo tikets, fonajo. Za razliko od moje stare mame, mene, mladih, so v glavnem le vključili in podijalektili – vsem se še po desetletjih neizbrisno pozna govorica rojstne vasi, ne le belokranjsko poreklo – nove izraze. Preostali svoje besede nadomestimo s finejšimi, z besedami, ki so bolj kul kot gostilna ali urad. Oprosti za te jutrajnje pesimistične asociacije in jamrarije, ampak napis Tovarna lanenega olja in firneža Ljubljana ne gre in ne gre iz glave. Kot pfkoxo filozofije me namreč muči osiromašenje, ki ga povzroča servilno nadomeščanje izrazov, ki gre Slovincem tako odlično od rok, žal pa se ponavadi ravna po kapitalistični logiki. Kaj bi se pomirjali, ne jezili, ne razburjali, ne vznemirjali, ko pa se lahko samo skuliramo. Malo besed ima za posledico malo misli, meje mojega sveta so meje mojega jezika, in če zdravorazumsko beremo Wittgensteina, se svet Slovencev v času evropeizacije in globalizacije paradokсно manjša ... Ob uvajanju novih evropskih oddelkov v srednjih šolah se mi zamrači od hudega. Še slabi dve desetletji nazaj bi se nam odrolalo, če bi oblast uvajala jugoslovanske oddelke, doslej še nisem zasledila, da bi se kdo obregnil obnje, še Marko Zorko ne, slovenska literarna stroka se bolj muči pravdami kot s tako daljnosežnimi šolskimi reformami. Treba je biti na liniji in se učiti še slovenskih avtorjev in naravoslovja v tujem jeziku. Bodi dovolj. — **alenka [Hladnik]** (alenka.hladnik@guest.arnes.si), 29. jun. 2006

Hvala. Moje in mojega srečno porocenega moza najhecnejše in najljubše popotovalne izkusnje so prav jezikovne. Stradala nisva ne hrane, ne smeha. — **Mojca [Dvorak]** (mojca.dvorak@guest.arnes.si), 29. jun. 2006

Peter Jurgec (peter.jurgec@guest.arnes.si) žalostno sporoča iz Bloomingtona, kjer vodi poletni lektorat slovenščine za 4 zavzete podiplomske študente, da je to

verjetno zadnja taka šola na tamkajšnji univerzi. Prvič zaradi praviloma nizke udeležbe, drugič pa, ker je tečaj financiral ACSL (American Council of Learned Societies), ki tega noče več, ker da je slovenščina uradni jezik EU; tako so nehali financirati že češčino in poljščino. Verjetno ni treba posebej poudarjati, da bi se v primeru, ko bi študenti slovenščine tu morali plačati polno šolnino (več kot 2000 dolarjev), slovenščini bolj slabo pisalo. — *miran*, 29. jun. 2006

Vprašanja in odgovori

Spustovani! Zivim v Locah na avstrijskem Koroskem in ze nekaj casa iscem ustrezen slovenski prevod ceste, na kateri zivim. To je Karawankenblickstrasse, kar v grobem pomeni "Pogled na Karavanke". Prosim za pomoc! — *Slavko Sticker* (slavko.sticker@drava.at), 22. jul. 2006

V praksi bi se takšna cesta imenovala "Pri razgledu", "Na razgledu" (odvisno od topografije konkretne ulice) ali celo kar "Razgled". Brez Karavank – saj so dobro vidne, ne? :-) P. S. Ali pa Razgledna ulica. — *Vesna [Velkovrh Bukilica]* (vvb@siol.net), 30. jun. 2006

Iščem ugodnega ponudnika za skeniranje in prepoznavanje 150 strani slovenskega besedila iz 50 let stare knjige (pribl. 67.000 besed). Ali pa za pretipkanje. Rok: en teden. — *miran*, 12. avg. 2006 [in sem ga 13. avg. tudi dobil!]

Slovenski slavistični kongres v Zagrebu 5.–7. okt. 2006

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kongres.html> – začetna stran kongresa.

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/obvestila.html> – obvestila.

http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavnica_zg.html – prijavnica.

http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/zagreb_program.html – program.

http://www.hup-zagreb.hr/int_lokacija_en.php – hotel International.

http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/lokacija2_zg.gif – lokacija.

<http://www.hotelsrus.com/search.php?ref=AFRA9&fn=city&CityCode=ZAG> – drugi cenejši hoteli v Zagrebu.

<http://www.ffzg.hr/> – Filozofska fakulteta Univerze v Zagrebu.

<http://www.ffzg.hr/juzslav/> – Oddelke za južno slavistiko na FF Zg.

http://www.hdki.hr/hdki_files/Zagreb_map.jpg – središče Zagreba.

Smetke ali Varovanje zasebnosti

Vito Smolej predlaga, da v elektronskih izdajah *Kronike SDS* (dostopna je v doc in v pdf-formatu, gl. <http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika.html>) ne navajamo e-naslovov dopisovalcev, ker jih lahko zlorabijo zbiralci naslovov za pošiljanje reklamnih sporočil. — E-naslov ob imenu nudi možnost dialoga in neposrednega odzivanja na zapisano in je simpatična specifika ter prednost elektronskega publiciranja, zato mi taka zaščita osebno ni ljuba. Spam (poštno smetje) je davek, ki ga moramo trenutno plačevati za ta komunikacijski privilegij. Tako kot vržem v smeti reklamni material, ki ga poštar pusti v poštnem nabiralniku, z brisalko vsak dan pomečem v koš tudi desetine najrazličnejših elektronskih reklam, ki so se izmuznile avtomatskemu filtriranju na poštnem strežniku. Tako kot na poštni nabiralnik dam nalepko, da je reklamna pošta nezaželeno, lahko v računalnikov poštni program vgradim protismetne filtre oziroma napravijo to pri mojem poštnem servisu (na Arnesu, pri Siolu, FF, ZRC SAZU ...). Če ne želimo svojega imena in telefonske številke v slovenskem telefonskem imeniku, nas tam pač ni, in moj predlog je podoben: dopisovalec, ki svojega e-naslava ne želi razkriti, naj to sporoči uredniku foruma. Prosim še za druga mnenja in stališča. — *miran*, 25. jul. 2006

Zivel Miran, zelo se strinjam s tvojim stališčem, naj bo podatek o elektronskem naslovu nekega avtorja izpuščen samo na njegovo željo. Stvar je ponekod sla res za predalec, podatki o doktoratih, magisterijih in diplomskih nalogah so v Cobissu recimo vsem dostopni, ko bi zelel avtorju zanimive naloge kaj sporočiti, pa ni prav nobenega normalnega načina, da bi to lahko storil. Na dekanatih dobis odgovor, da tega ne smejo dati zaradi varovanja osebnih podatkov, v nalogi (njene tiskane različice) tega navadno tudi ni, tako da če imaš srečo pa kaj najdes z Googlom ali Najdi.si – pa se tu je veliko ljudi z enakim imenom in priimkom. In izgubis se dosti časa potem z opravičevanjem in tako naprej. Na kratko, če na internetu si, si tudi s svojim elektronskim naslovom, če te ni, je pa boljše da te res nikjer ni. [...] — *Primož [Jakopin]* (primoz.jakopin@guest.arnes.si), 25. jul. 2006

Pa recimo še eno o smetju. Na spletni strani *Kronike SDS* so, kot rečeno, na voljo le .doc in .pdf datoteke, v katerih so kot del besedila zapisani tudi elektronski naslovi. Lepo in predvsem pametno se mi zdi, da koga še skrbi, kje vse se objavljajo e-naslovi, saj se je zadnje čase res vedno težje braniti pred neželjeno pošto, ki nam ponuja brezplačna potovanja in kopico podobno cenjenih zdravil. A tokrat je ta skrb neupravičena.

Programi, ki se imenujejo e-mail harvesterji (in ki "žanjejo" ter zbirajo e-naslave), brskajo po kodi (!) spletnih strani in tam iščejo kombinacije znakov v obliki 'ime' 'afna' 'domena'. Na strani *Kronike* je tako reklamnim nevarnostim izpostavljen le en naslov: miran.hladnik@guest.arnes.si na dnu dokumenta. Vse ostale povezave so le povezave do .doc in .pdf dokumentov, ki pa jih omenjeni programi ne znajo prebrati tudi pri najboljši volji.

Če bi g. Miran (ali kdor koli drug) rad zaščitil svoj e-naslov na omenjeni (ali kateri koli drugi) spletni strani, naj si ogleda postopek zaščite, ki je opisan na <http://www.mways.co.uk/prog/hidemail.php>. Drug, zelo enostaven način, ki se običajno obnese kot učinkovita zaščita, pa je rahla "predelava" e-naslova. Tako bi lahko v dokumente *Kronike SDS* (če se to komu še zdi potrebno) namesto polnih e-naslovov (recimo 'brumec@o2.pl') napisali spremenjeno izvedenko v obliki 'brumec NA o2.pl', na začetku *Kronike* pa med "navodili za uporabo" omenili, da je potrebno za točen e-naslov 'NA' zamenjati z afno (@). — **Klemen [Brumec]** (brumec@o2.pl), 25. jul. 2006

Miran, tema, ki si jo poudaril, je vsak dan, se mi zdi, bolj aktualna. Odvečni oglasi in vabila k nakupom, ki človeka seveda nič ne zanimajo, so še najbolj nedolžna stvar. Vedno širše in nevarnejše pa so možnosti, da se računalniški ribiči dokopljejo do najrazličnejših osebnih podatkov, ki jih izrabijo sebi v prid. To mi prihaja v misel zato, ker sem pred kratkim dobila opozorilo, ki priporoča zaščito osebnih in finančnih podatkov. Goljufi so, se zdi, vedno spretnejši in iznajdljivejši. V dopisu iz Amerike jih imenujejo *phishing scam*. Zahteva po previdnosti pri uporabi osebnih podatkov v e-prometu je torej na mestu. — **Helga [Glušič]** (helga.krisper@volja.net), 25. jul. 2006

Spoštovani, sprašujete za mnenje glede objave e-naslovov v *Kroniki*. Za marsikoga so gotovo ti zelo dobrodošli, jaz imam npr. *Kroniko* na vidnem mestu v službi (poleg takih in drugačnih leksikonov), naslove sem označila z barvnim flomastrom, in če iščem hitro informacijo od konkretne osebe, za katero predvidevam, da bom v *Kroniki* našla njen e-naslov, je to najkrajša pot za vzpostavitev stika. Torej tu je en glas za. — **Tončka Stanonik** (toncka.stanonik@siol.net), 25. jul. 2006

Cvetke ...

Test pri Uvodu v študij slovenske književnosti, 1. letnik ljubljanske slovenistike. Na vprašanje v verzih o Slavističnem društvu Slovenije (V katero društvo se slavist vpiše?), ki se je glasilo takole:

Si vsako bitje družbo išče,
samota mu je namreč v breme,
in družijo se (ne glede na vreme)
ljudje po izobrazbi in poklicu.
Odgovori zdaj na mesta licu,
v katero društvo se slavist vpiše?
Dodaj o njem še, kar te mika,
in tvoja je že druga pika.

je študent Boris Cesar odgovoril v pesmici:

Pravzaprav iz prve roke

pretental bi le otroke,
če pa, da pojma nimam, povem iskreno,
sem poslabšal si oceno.

Kaj je SLOvLit? — To je mailing lista, ki povezuje sloveniste, komparativiste in vse, ki jih zanima literatura in kultura. Obvešča nas o dogodkih, povezanih z literaturo. G. Hladnik, hvala za vse koristne informacije, ki letijo v moj e-predal.

Na vprašanje, kaj je Wikipedia, je veliko študentov odgovorilo 'Enciklopedija za Britanke'.

Pri vprašanju o tujih literarnih zgodovinarjih s slovenistično monografijo so se med odgovori pojavili tudi **Boris Paternu**, **Franc Zadravec**, **Taras Kermauner** in **Zoltan Jan**.

Test je skupaj spravlil **Miran Hladnik**, izdelke sta popravila **Andreja Musar** in **Matjaž Zaplotnik** (matjaz.zaplotnik@siol.net), ki je cvetke zbral za tole sporočilo 10. jul. 2006 [študent Boris Cesar je za verze dobil pol točke – *miran*]

... in spletke

[Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/castni.html](http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/castni.html) – seznam častnih članov SDS je dopolnjen s tremi novimi biografijami: **Uroš Kraigher**, **Tine Logar**, **Rado Lenček**.

[Http://www.li-go.de/definitionsansicht/ligostart.html](http://www.li-go.de/definitionsansicht/ligostart.html) – *Literaturwissenschaftliche Grundbegriffe online*; privlačen literarnovedni leksikon z zgledi in vajami za samostojno učenje; njegovo oceno lahko preberemo v časopisu *Forum Computerphilologie* (<http://computerphilologie.tu-darmstadt.de/jg06/fischer.html>).

[Http://www.georgiasouthern.edu/ijsotl/](http://www.georgiasouthern.edu/ijsotl/) – novi recenzirani in prosto dostopni elektronski časopis *International Journal for the Scholarship of Teaching & Learning*, s poudarkom na terciarnem izobraževanju.

[Http://www.kakanien.ac.at/home](http://www.kakanien.ac.at/home) – Kakanien revisited, internetni portal za srednje- in vzhodnoevropske študije.

[Http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/galeri60/index.html](http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/galeri60/index.html) – Šebrelje, Bloke, Krka, tudi slika kakšnega slavista je vmes.

[Http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/galeri61/index.html](http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/galeri61/index.html) – "Priznam, da sem trpel, da nisem mogel dopolniti s sliko, kar sem izrazil z besedo." (Gradnik Boršnikovi leta 1954) Tokratne slike so bolj z vzhodnega konca.

[Http://www.ijs.si/lit/slikarji.html-l2](http://www.ijs.si/lit/slikarji.html-l2) – Miran Hladnik, Gradnik in slikarji, članek za 80-letnico Franca Zdravca. — *miran*

Tole številko *Kronike* smo poslali še vsem tistim slavistom, ki prejimate Jezik in slovstvo, vendar niste člani društva. S tem bi vas želeli spomniti, da bi kot člani plačevali za revijo manj, in vas povabiti medse.

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva <http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html>. Med članske ugodnosti sodijo poleg vsakomesečne *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit oz. 16,3 eur namesto 20,5 eur), na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit oz. 15,2 eur namesto 20 eur), na knjige Založbe ZRC SAZU ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in na seminarju mentorjev za Cankarjevo tekmovanje. Člani Slavističnega društva Slovenije z istimi ugodnostmi postanejo tudi vsi tisti, ki se včlanijo v svoje pokrajinsko slavistično društvo in članarino poravnajo na njegov račun.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum:

Podpis:

Članarino za leto **2006 (3800 sit** ali 15,9 eur) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Zaradi hitrejše identifikacije prosim, naj bo na nakazilu vaše polno ime in kraj bivanja. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Helena Kenda (helena.kenda@siol.net), Ljubljanska cesta 3, 4240 Radovljica, tel. 040-692-829). Novinci pošljite prijavnico na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, na miran.hladnik@guest.arnes.si ali preko obrazca na <http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavnica.html>. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti zastojni prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran <http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit>. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu <http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/>.